

Colaboratorii din anul 1931:

dr. Partenie Crișan

Al. N. Gane
primpreședintele Consiliului Legislativ

dr. Aurel Iancu
magistrat Trib. Lugoj

Dr. Kovács Nicolae
magistrat

Petru Maior
șefjudecător la Judecătoria Mixtă Lugoj

Mihai Gh. Mușătescu
judecător Deta, Timiș

Dr. Munteanu

Dr. Carol Nesselrode
judecător consilier

Titus D. Panu
Consilier la Curtea de Apel Brașov

I. Postulache
judecător Hațeg

Liviu Teclu

dr. Ioachim Tolciu
adv. Cluj

Dem. Țigoianu
magistrat

Nicolae G. Vasilescu
avocat, Deputat

Banca Ardeleană și Cassa de Economii S. A. R.

Cluj, Piața Unirii Nr. 32. (Casa proprie)

Fondată în anul
1894

Este cointerată cu: Banca Chris-
soveloni, București și Banca Comer-
cială Ungară din Pesta, Budapesta

Sucursale:
Arad, Brașov, Oradea, Sibiu,
Târgu-Mureș, Turda

CASA DE PĂSTRARE ȘI BANCA

DE CREDIT DIN
CLUJ SOC. AN.
CLUJ, PIAȚA UNIRII

Capitaluri
proprii Lei

77.000.000

7

SUCURSALE:
IN DEJ, DICIOSÂN-

MARTIN, ALBA-IULIA ȘI TÂRGU-MUREȘ

Efectuază
avantajos
orice afa-
ceri bancare

BANCA CENTRALĂ

PENTRU INDUSTRIE ȘI COMERT
SOCIETATE ANONIMĂ IN CLUJ
Strada Regina Maria Nr. 1-3

Secția specială
pentru cement - Secția de
Bancă și devalize - Execută tot
felul de tranzacțiuni bancare,
plăți pe toate piețele interne
și străine - Depunerile se
fructifică în condițiile cele
mai favorabile

Capital: Lei 50,000.000
Fonduri: Lei 20,000.000

Legături directe cu America!

Legea „conversiunii“ în lumina Constituției

În vederea unei obiective și judicioase examinări a legii asanării datoriilor agricole sub aspectul constituționalității, este necesar să arătăm mai întâi deosebirea dintre proiectul original depus de guvern pe birourile Camerei și textul legii ce a fost votat și promulgat.

Evidențierea acestei deosebiri ne va arăta că dacă proiectul inițial se putea califica — cu oarecare bunăvoință — de constituțional, *forma definitivă ce a căpătat problema asanării prin legea promulgată violează în mod vădit și incontestabil Pactul nostru Fundamental*. Proiectul a pornit pe calea cea bună, trasă de Constituție, dar în comisiunile și ședințele publice ale Corpurilor legiuitoare a deraiat din făgașul constituțional.

În economie proiectului inițial schema asanării datoriilor agricole era următoarea: •

1.) Datoriile agricultorilor proprietari de 5 hectare (10 jugăre) sau mai puțin, erau convertite deplin drept, în datorii amortizabile în termen de 30 ani cu dobândă de 4 la sută pe an. (Conversiunea de drept, art. 3 din proiect).

2.) Datoriile agricultorilor proprietari de bunuri agricole ce depășeau întinderea de 5 hectare (10 jugăre), se reduceau cu 25 la sută, dar numai cu consimțământul creditorului, sau dacă erau mai mulți creditori, numai dacă creditorii cari reprezentau cel puțin 55 la sută din totalul creanțelor, votau conversiunea. (Art. 2, 11 și 12 din proiect). Cota redusă de 25 la sută urma să fie plătită de către Banca de Agricultură în numerar sau în obligațiuni amortizabile în 40 ani, cu o dobândă de 8.50 la sută pe an (Art. 22, 24 din pr.)

3.) Proiectul mai prevedea și concordatul agricol, care după analogia concordatului preventiv pentru comercianții urma să înlesnească situația debitorului agricol prin eventuală reducere de creanță, prin scăderea de dobânzi și prin acordarea de termene avantajoase de plată, dar bine înțeles toate acestea, numai cu învoirea majorității creditorilor!

În forma aceasta, a fost trimis proiectul asanării datoriilor agricole Consiliului Superior Legislativ pentru a-l însoți cu avizul său, care a dat *că majoritate de voturi aviz favorabil*.

Și într'adevăr proiectul original, deși în detalii conținea numeroase abateri dela dreptul comun, nu putea fi declarat ca fiind în contradicție cu Constituția.

Conversiunea de drept era în realitate un moratoriu pe treizeci de ani, reducerea se opera numai la dobânzi, capitalul rămânând neatins, iar asanarea proprietății mijlocii și mari, urma să se facă cu consimțământul creditorilor. Ori nici legea moratoriuului, care era în vigoare în vechiul regat, nici legea concordatului preventiv azi în vigoare, nu a fost considerată de anticonstituțională, nici de doctrină, nici de instanțele judiciare și nici chiar de creditorii direct interesați.

Cu toate acestea „avizul“ Consiliului Superior nu a putut obține unanimitatea de voturi. Dnii Slătineanu președinte și Chicoș consilier au formulat *opiniune separată*, în care au declarat chiar și proiectul de anticonstituțional în baza art. 17 din Constituție, care garantează „proprietatea de orice natură“, fiind necontestat că sub „proprietatea de orice natură“ se înțelege și creanțele.

„Proiectul — se spune în „opinia separată“ — prin posibilitatea pe care o dă, ca cineva, fără voia sa, să-și vadă reduse drepturile de creanță ce posedă, aduce o atingere drepturilor de proprietate și o micșorare a patrimoniului.“

Ori „atingerea drepturilor și micșorarea patrimoniului“ o constituia, în textul proiectului, numai reducerea dobânzilor, eşalonarea plăților pe 30 ani și reducerea creanței cu 25 la sută prin voința majoritară a creditorilor.

În rezumat deci, minoritatea Consiliului Superior a calificat de neconstituțională simpla atingere a drepturilor contractuale, adică a susținut principiul inviolabilității contractelor.

Aspectul legii promulgate este însă total schimbat în comparație cu textul proiectului original: Prin conversiunea de drept (art. 3 din lege) se operează o reducere deplin drept, prin voința legiuitorului, de 50 la sută din creanțele agricole, față de debitorii agricoli cu mai puțin de 10 hectare (20 jugăre), limita superioară a fost dublată, dela 5 hectare la 10 hectare. Prin „asanarea judiciară“ se operează o reducere de capital până la 40 la sută. Această reducere deși trebuie să aibe la bază o hotărâre judecătorească, se întemeiază în ultima lege, pe voința legiuitorului, care este delegată prin lege, puterii judecătorești, care la rândul ei, apreciază capacitatea de plată a debitorului. Finanțarea este abandonată ad graecas calendaras și abaterile dela dreptul comun precum și confiscările de drepturi câștigate sunt foarte numeroase în textul legii.

Exproprierea de creanțe (proprietate) fiind categorică și îndiscutabilă în textul definitiv al legii, nu ne îndoiim că dacă acest text ar fi fost prezentat spre opinie Consiliului Legislativ, acesta nu ar fi dat aviz favorabil și ar fi declarat cu certitudine textul ca anticonstituțional în baza art. 17 din Constituție.

Dl. Traian Alexandrescu raportorul legii în Senat încearcă totuși în „Raportul“ său, să concilieze textul legii cu dispozițiunile Constituției noastre, pe deoparte prin invocarea art. 21 din Constituție, pe de altă parte, prin anumite teorii doctrinare, între care amintește *teoria funcțiunii sociale a proprietății* (pregătirea socializării proprietății și colectivizării...), *teoria impreviziunii și a abuzului de drept*.

În concepția d-lui Alexandrescu constituționalitatea legii conversiunii se poate justifica prin dispozițiunea art. 21 din Constituție, care prevede că „Statul poate interveni prin legi în raporturile dintre factorii de producțiune pentru a preveni conflictele sociale și economice.“

Este evident însă că această intervenție a statului se referă cu totul la altceva.

Statul poate să intervină în sensul art. 21 din Constituție în raporturile dintre patroni și muncitori (Contractul de muncă, etc.); poate să reglementeze și să coordoneze diferitele categorii de producțiune, pentru a menține un echilibru constant în economia națională, de pildă poate să reducă atotputernicia trusturilor și cartelurilor, etc., dar intervenția statului nu poate merge până la confiscarea drepturilor de proprietate ale unui anumit ram de producție sau ale unei anumite clase sociale.

Dacă intervenționismul de stat poate să fie interpretată atât de extensiv precum pretinde dl. Alexandrescu, atunci era de prisos dispozițiunea dela art. 17, care garantează în termeni categorici întengibilitatea și integritatea dreptului de proprietate și care prevede scă „exproprierea se admite pentru motive de utilitate publică, dar numai după o prealabilă și dreaptă despăgubire, care se stabilește de justiție din caz în caz.

O conciliere a dispozițiunei din art. 21 cu art. 17 din Constituție nu este posibilă nici pe considerațiuni de „justiție socială“.

Invocarea art. 21 din Constituție pentru justificarea caracterului constituțional al legii conversiunei nu este prin urmare concludentă și nu servește alt scop decât să sublinieze o interpretare nejuridică și forțată, ca fiind în contradicție cu spiritul Constituției.

„Funcțiunea socială a proprietății“ poate legitima limitarea proprietății în interes public, cum s'a făcut prin legile de închiriere, legea energiei, etc., dar nu poate justifica confiscarea proprietății însăși pe care se întemeiază întreg sistemul de drept în ordinea capitalistă actuală.

În baza „funcțiunei sociale“ a proprietății a fost înfăptuită, și marea reformă agrară, dar numai după ce Constituția s'a modificat în acest scop. Prin urmare nici acest exemplu invocat de autorii legii conversiunei nu este concludent și convingător.

Mai logică și mai acceptabilă ar fi teoria „impreviziunei și „abuzului de drept.“ Teoria abuzului de drept nu este altceva decât reversul impreviziunei și ambele se întemeiază pe așa numita clauză rebus sic stantibus, o construcțiune juridică, bine cunoscută în doctrina dreptului.

„Clauza rebus sic stantibus“ înseamnă prezumția părților contractante, că împrejurările de la data încheierii convenției, conjuctura economică, nu se vor schimba sub durată prestațiunilor prevăzute în contract. Dacă împrejurările exterioare ar suferi ulterior o schimbare esențială, care ar putea influența posibilitățile de prestațiune obligațiunile contractuale vor trebui să sufere și ele o modificare adecvată noilor împrejurări.

Aplicată această teorie la problema asanării datoriilor agricole, dacă agricultorul a contractat o datorie înainte cu 3-4 ani, când prețurile produselor agricole erau urcate, dar ulterior aceste prețuri au scăzut la 1/2 și 1/3 parte. urmează ca și

datoriile să fie micșorate în proporția scăderii prețurilor. Cel care reclamă executarea obligațiunei contractuale, știind că prin această executare integrală, poate să determine ruina debitorului și știind că valoarea creanței, s'a urcat în urma și proporția revalorizării monedei, comite un „abuz de drept.“

Oricât de echitabilă ar fi această teorie, ea totuși nu a fost acceptată nici de legiuitorul nostru și nici de instanțele noastre judecătorești, din acel simplu motiv, fiindcă o astfel de interpretare elastică a obligațiunilor contractuale, cari constituiesc legea părților contractante, periclitează creditul public și siguranța de drept în genere, care este întemeiată pe principiul intangibilității contractelor și pe ideea de legalitate. Și cât de indicată era aplicarea acestei teorii în epoca de inflație de după război, când debitorul plătea numai 2-3 la sută din creanța stipulată în valută aur!

Dacă interese vitale de stat reclamă totuși aplicarea principiului de impreviziune, această aplicare se poate face numai cu o singură dar esențială condiție: *Impreviziunea să fie decretată ca normă generală pe toată linia, la toate datoriile, fără nici o excepție! Dar în schimb pentru restul creanțelor să se agraveze normele de recuperare!* În acest caz creditul public nu ar suferi, circulația bunurilor ar fi nestânjenită și inechitățile și nedreptățile nu ar mai exista.

Fără această generalizare a teoriei impreviziunei reforma conversiunei în forma în care este legiferată, rămâne neconstituțională nu numai în virtutea art. 17 din Constituție, care garantează proprietatea, dar și în baza art. 10 din aceeași Constituție, prin cre „se suprimă pentru totdeauna toate privilegiile de orice natură și monopoliurile de clasă în cuprinsul statului român“. Ori este evident că iertându-se jumătate din datoriile agricultorilor, acestei clase sociale i se creiază o situație privilegiată în detrimentul celorlalte clase sociale.

Tot în baza art. 10 din Constituție care interzice categoric creiarea privilegiilor de orice natură, legea conversiunei este anticonstituțională pe motivul că în această lege sunt cuprinse o sumedenie de „privilegii personale“, cari au fost furișate în lege sub formă de amendamente.

Este incontestabil că dispoziția din art. 52, care anulează hotărârile definitive este unul dintre aceste privilegii, cari sfidează nu numai dispozițiunile Constituției, dar pălmuesc cel mai elementar simț de dreptate și legalitate. Pe drept cuvânt s'a afirmat că legea conversiunei este un conglomerat al intereselor personale. Ori precum un judecător nu poate să judece în propria lui cauză, tot așa și legea este lipsită de înalta-i valoare etico-morală, când prin ea se menajază interesele legiuitorilor în detrimentul intereselor obștești.

Legea conversiunei este anticonstituțională și în virtutea art. 21 alineatul 1.), care prevede că

„Toți factorii de producție se bucură de egală ocrotire din partea statului.” Iertând numai datoriile agricultorilor și ușurând în mod unilateral numai situația acestei categorii de producători, se violează vădit, principiul de tratament egal garantat prin sus citată dispoziție constituțională.

Prin aplicarea principiului impreviziunii la toate categoriile de debitori, rural și urbani, sau prin adoptarea unei soluțiuni monetare, de pildă restabilizând leul la un nivel mai scăzut (1 leu = 1, 1/2 c. aur) și determinând astfel o urcare a prețurilor, s'ar respecta principiul tratamentului egal și o astfel de soluție ar avea totodată și valoarea unei măsuri de ansamblu cu efecte generale asupra întregii vieți economice.

Interdependența dintre diferiții factori de producție este atât de reală și puternică în economia modernă capitalistă, încât numai cu măsuri cu caracter general se poate restabili echilibrul vremelnic zdruncinat și readuce pulsația în viața economică.

Orice măsură parțială va fi numai încercare de expedient, care nu numai că nu va ameliora situația critică, dar din contra, va contribui la agravarea crizei, lărgind dezechilibrul și accelerând procesul de dezagregare.

Verificarea acestei afirmațiuni ne-a oferit-o legea conversiunii. Diferitele etape din procesul de legiferare: anunțarea asanării, depunerea proiectului, abandonarea finanțării, votarea legii, le-au urmat în mod brusc și prompt gradele de agravare a crizei de credit și a crizei economice în genere. Astăzi după votarea legii „mântuitoare” nu mai plătesc nici comercianții și industriașii, fiindcă reclamă și ei aceiași intervențe salvatoare a statului, care s'a produs în favoarea agricultorilor.

Atunci când valorile crizei economice, sub toate aspectele ei a cuprins în măsură egală toate clasele producătoare și toate categoriile sociale, a interveni în favoarea numai a unei singure categorii de cetățeni nu se chiamă „act de justiție socială”, ci dimpotrivă act de nedreptate și discordie socială.

Iată deci pentru ce, tendințele „sociale” ale legii, cari au fost invocate de autori pentru a justifica constituționalitatea legii, pledează tocmai împotriva caracterului ei constituțional.

Legea asanării datoriilor agricole mai violează și art. 20 din Constituție, care în alineatul 3.) garantează „drepturile câștigate”, prin numeroasele dispozițiuni cari aduc o gravă atingere acestor drepturi.

Art. 5 din lege, declară de pierdute creanțele nedeclarate în termen, art. 28, care prevede achitarea datoriilor proporțional cu cvantumul creanțelor, suprimă dreptul de preferință câștigat prin ordinea (rangul) serială a intabulării în cartea fonduară și astfel face iluzorie întreaga instituțiunea cărții fonduare, care a fost o puternică pavază a creditului public în părțile acelea ale țării, unde ea există.

Prin art. 52 se prevede că beneficiază de asanare și creanțele urmărite pentru care s'a ținut

licitația, dacă licitația n'a rămas definitivă până la 18 Dec. 1931. Astfel se confiscă toate drepturile câștigate prin hotărârile rămase definitive după data de 18. Dec. 1931, și se violează principiul fundamental al procedurii civile, care se cunoaște sub numirea de res judicata, efectul judecat fiind egal cu acela al legii.

O lege ordinară care violează atâtea dispozițiuni din Constituția țării, un poate să fie declarată, constituțională.

Dar deodată cu declararea legii de neconstituțională se va naște un conflict grav între clasa noastră țărănească și ordinea de drept a țării noastre. Vom avea pe deoparte o stare de fapt creată de pe urma unei legi anticonstituționale prin acordarea de drepturi, și pe de altă parte, o hotărâre a supremului for de justiție care, pentru ordinea de drept va avea efectul unei restituțiunii în integritate, o reintegrare a legalității în cadrele constituționale.

Dar fiindcă spoliarea pur și simplu a țărâni-mei de drepturile odată conferite prin legea asanării, ar da naștere la grave convulsii de ordin social, este evident că declararea legii de neconstituțională nu va fi o soluție definitivă. Deslegarea problemei nu poate fi realizată decât prin abrogarea legii și prin înlocuirea ei printr'o altă lege, care menținând pentru plugăritime drepturile odată acordate, va soluționa problema datoriilor în totă amploarea ei. Adecă se va impune o soluție de ansamblu, precum am preconizat noi: fie prin aplicarea impreviziunii la toate datoriile, fie prin restabilirea leului și implicit prin o majorare a plafonului fiduciar, fie în sfârșit prin o finanțare reală a conversiunii tuturor datoriilor, ceace însă este foarte problematic în actuala conjunctură financiară internațională.

Dr. I. Tolciu, Cluj

Jurisprudențe civile

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, Secția I-a.

Dec. Nr. 271. Dos. Nr. 1075-1931. Președ d. S. Tipel, cons.

Achizitorul care știa, sau trebuia să presupună, că bunul este al altuia nu se poate bucura de protecția legii. — Imobilele cumpărate la licitație publică, cari nu sunt în posesia și proprietatea debitorului urmărit. — Art. 418 c. c. a.

Având în vedere că prin motivele II-IV, recurenta pretinde că numai prin violare și greșita aplicare a legii și a principiului de drept din decizia Curiei Ungare No. 3, a putut stabili în baza pretinsului drept a lui Pop Augustin, că intimații ar fi ajuns proprietari ai imobilului în litigiu și că ea, recurenta, nu ar avea drept nici la contravaloarea acelui imobil.

Considerând că potrivit principiilor generale de drept, cuprinse în codul civil austriac, numai achiziția făcută cu bună credință poate fi valabilă și se poate bucura de protecția legii, iar nu și aceea a achizitorului care știe sau trebuie să pre-

supună că bunul dobândit este al altuia.

Că așa fiind și întrucât în speță este definitiv stabilit în fapt că recurenta a dobândit cu rea credință proprietatea imobilului în litigiu, întrucât știa că imobilele care le cumpără la licitație nu se află în posesiunea și proprietatea debitoarelor sale urmărite, ci în aceia a terțelor persoane și că intimații au devenit proprietari ai imobilului în litigiu cu bună credință este evident că în asemenea condițiuni nu se poate susține că recurenta ar intra în prevederile art. 418 cca. ca proprietară, de bună credință, putând pretinde dela intimați contra valoarea terenului.

Că în această situațiune, Curtea putea să ajungă la concluzia că recurenta nu are drept la contravaloarea imobilului în litigiu, fără ca prin această deducțiune să fi violat vre-o dispozițiune legală în vigoare, deoarece art. 418 cca. se referă la cazuri când un altul este proprietarul terenului, pe câtă vreme, în speță, s'a stabilit, că proprietarii sunt înșiși intimații și în consecință, nefiind întemeiate nici motivele II-IV de casare, recursul urmează a fi respins.

Jurisprudențe comerciale

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, Secția III-a.

Dec. No. 1065. Dos. 1990-929. Preș. Ar. Alexandrescu, cons. *Împrumutul de război Austro-Ungar. — Plata lui nu privește pe statele succesoare. — Ele sunt fără valoare în aceste state. — Efectul acestei situații față de lombardarea lor. — Res extra commercium. Art. 878 și 1447 c. c. a.*

Având în vedere decizia supusă recursului din care se constată că intimata a intentat acțiune la Tribunalul Cluj secția IV, prin care cerea ca recurenții să-i plătească suma de 37.500 lei ca accesorii, susținând, că pârâții au ridicat în 1918, dela Banca Austro-Ungară, un împrumut de 75 de mii coroane; această creanță, în baza art. 206 a tratatului dela St. Germain a fost cesionată statului român, iar Statul Român, a cesionat-o reclamanei, ce subscrisese pentru împrumutul al 7-lea de război, la Banca Ipotecară Transilvăneană, pe baza unui blanchet bancar, prin care declara că s'a împrumutat cu suma sus menționată dela Banca Austro-Ungară având drept gaj titlurile de împrumut de război.

Că Tribunalul respinge această acțiune pe considerațiunea că această operație de împrumut, constituie o operațiune de lombard, care nu dă dreptul Băncii Austro-Ungare să urmărească plata sumei subscribe pe altă afacere decât pe titlurile de împrumut de război, subscribe și lombardate și că această operațiune fiind înscrisă în contul curent al recurenților, obligamentul personal al intimatei, a încetat și nu mai putea renaște într-o altă formă fără consimțământul recurenților de azi. Dacă Banca Transilvăneană a făcut scontul după un an, a procedat fără mandatul pârâților-recurenți pe propria ei răspundere și deci opera-

țiunea băncii transilvănene, nu este opozabilă recurenților.

Că făcându-se apel, Curtea reformează sentința Tribunalului prin admiterea apelului intimatei și în acelaș timp al acțiunii, pe considerațiunea că operația intervenită între recurent și intimată, e o simplă operație de împrumut pe baza căreia intimata a acoperit suma necesară până la complectarea sumei subscribe de recurenți pentru împrumutul de război și în conformitate cu legea XXVI din 1887, banca are drept să se despăgu-bească în afară de gaj și din averea personală a debitorului.

Având în vedere că recurenții susțin prin motivele de casare că Curtea de Apel, în mod greșit a hotărât că creditele acordate pentru semnarea unui împrumut de război se pot cere, întrucât aceste împrumuturi sunt născute prin lombardarea obligațiilor de război, și cum aceste obligații astăzi pe teritoriul român sunt fără valoare, implicit cad dela sine și aceste lombarde.

Având în vedere că după tratatele de pace, împrumuturile de război austro-ungare necăzând în sarcina statelor moștenitoare de a le plăti, precum cade în sarcina lor datoria publică austro-ungară dinainte de război, reclamarea plăței acestor titluri de război nu privește acele state, ci pe statul austriac și ungare de astăzi.

Considerând că împrejurarea, că statul român a semnat convențiunea prin care întocmai ca toate statele succesoare aliate din imperiul austro-ungar, ia asupra-și activul și pasivul sucursalelor băncii austro-ungare de pe teritoriul său, în anume condițiuni, nu justifică existența vreunei creanțe legale în contra statului român din drepturile de război lombardate sau nu la acele sucursale, întrucât guvernul român, când a subscris și ratificat acea convențiune, a făcut rezerva formală că prin aceasta nu înțelege de a da vre-o valoare împrumuturilor de război austro-ungare, care nu-l privesc și nu înțelege a le plăti.

Considerând dar, că față de o asemenea rezervă formală din partea guvernului român împrumuturile de război, ale resortisanților din teritoriile eliberate, devenite azi românești, sunt fără valoare pentru acel guvern, iar cei vătămăși prin asemenea plasamente, n'au decât, conform tratatelor, să reclame guvernelor statelor austriac și ungare de astăzi, spre a fi desdăunași.

Considerând, că din monent ce împrumuturile de război austro-ungare au această soartă, după tratatele în vigoare și după situația specială dela noi, lombardurile cad și ele dela sine.

Considerând că, chiar dacă admitem construcția juridică a Curții de Apel, că ar fi cazul unui împrumut, încă și atunci recurenții ar putea să fie obligați la plată numai în schimbul restituirei titlurilor gajate. Or aceste titluri neavând nici o valoare pe teritoriul românesc, ele sunt res extra commercium, în privința lor conform par. 878 cod. civil, nu se pot face contracte, iar cum în speță, s'a făcut când titlurile erau valabile, se aplică par,

1447 cod. civ., text, care prevede că peirea lucrului prin caz fortuit, stinge ori și ce obligațiune și acest principiu, urmează să se aplice și în cazul când îndeplinirea unei obligațiuni sau plata unei datorii a fost zădărnicită prin ori și ce împrejurare fortuită.

Odată ce restituirea titlului nu mai este posibilă, de vreme ce nu mai are nici o valoare și este res extra commercium, nu se poate cere nici plata sumei de 37.500 lei, de care de altfel a beneficiat, nu recurenții, ci banca ipotecară transilvăneană.

Că dar, Curtea de Apel, decidând contrariul, a hotărât în mod greșit, întrucât motivul de casare este fondat, și recursul se admite.

NOTĂ. — Prin deciziunea de mai sus, Inalta Curte de Casație și Justiție își menține jursiprudența de până acum, care a devenit constantă prin pronunțarea aceluiași soluțiuni în numeroase cazuri similare. Curtea de Apel din Cluj, a avut aceleași păreri, în decizia Nr. C. I. 1079/1925, ce a pronunțat ca instanță de casare; în alte decizii, date în apel, Curtea din Cluj, a considerat sumele datorate de subscriitorii la împrumuturile de război Austro-Ungare împrumuturi garantate cu gajul titlurilor de împrumut de război și a făcut aplicațiunea principiilor juridice în materie de împrumut și de gaj.

Inalta Curte, decide că împrumuturile de război Austro-Ungare, nu constituiesc creanțe în contra Statului Român, ele fiind fără valoare pentru guvernul român, iar cei vătămați prin plasamentele acestui împrumut au acțiune în daune, numai în contra guvernelor austriac și ungar, fără deosebire, dacă titlurile au fost sau nu lombardate, deoarece lombardurile urmează și ele soarta împrumuturilor.

S'a mai decis că și dacă s'ar admite că subscrierea la împrumutul de război, fără vărsarea sumei subscrise, ar putea fi considerată ca un împrumut garantat cu gajul titlurilor, ce urma să primească subscriitorul împrumutului de război, chiar și atunci, nu se poate cere vărsarea împrumutului acum, când titlurile nu mai au nici o valoare pe teritoriul român, ele fiind res extra commercium, în privința cărora, potrivit art. 878 din codul civil austriac, nu se pot face contracte, dar, cum ele au fost cândva valabile, se aplică art. 1447 din codul civil austriac, potrivit căruia peirea lucrului stinge orice obligațiune, iar acest principiu este aplicabil și atunci când plata unei datorii, îndeplinirea unei obligațiuni, a fost zădărnicită prin ori ce împrejurare fortuită.

Această jurisprudență constantă a avut darul de a pune capăt unui nesfârșit șir de procese, în cari erau hărțuiți noii cetățeni români și târâte instituțiile devenite românești, spre a plăti, ei, și ele, oalele sparte ale fostului Stat Austro-Ungar: ceea ce ar fi constituit o gravă inechitate, mai ales pentru că nimeni nu a scris de bună voie la acele împrumuturi, ci, mai mult sau mai puțin, prin forța împrejurărilor.

În realitate, subscriitorii împrumuturilor de război, cari nu au făcut vărsarea sumelor subscri-

se, prin aceasta nu au putut înțelege altceva, decât că acordă ei un împrumut Statului, iar nu aceea că ei se împrumută dela Banca Austro-Ungară, sau dela celelalte bănci mandatate ale acesteia, cari erau însărcinate a face serviciul de incasso pentru Stat și trebuie să se presupună că publicul împrumutător, se aștepta să primească în schimb titluri valabile și negociabile, or atunci când li s'au oferit titlurile, ele nu aveau nici o valoare și nici vorbă de negociabilitate. Prin urmare, atât timp cât nu li se oferea contravaloarea sumelor ce au scris, împrumutătorii erau în drept să refuze plata acelor sume. Or este constant că din momentul ce a intervenit armistițiul în anul 1918, 11 Noembrie, și, în Ungaria, și mai înainte, din cauza revoluției, titlurile de război Austro-Ungare au devenit ne negociabile și încă de pe atunci lipsite de vre-o valoare curentă.

Dar ceea ce ne-am propus să studiem cu prilejul publicării deciziei de mai sus, este chestiunea de a ști care este natura juridică a împrumuturilor garantate cu gajul unor titluri sau mărfuri, care se mai numesc și împrumuturi lombard sau numai lombarduri. Aceasta, pentru că, în speța ce adnotăm, în hotărârea tribunalului, se spune că subscrierea la împrumutul de război, fără plata sumei subscrise este un împrumut acordat subscriitorului, operație de lombard, care nu dă dreptul Băncii Austro-Ungare să urmărească plata sumei subscrise pe altă avere decât pe titlurile de împrumut de război, subscrise și lombardate.

Inalta Curte nu și-a însușit acest punct de vedere juridic și cu drept cuvânt, pentru că o asemenea soluție nu s'ar putea, decât în cazul când decăderea împrumutătorului pe gaj s'ar putea întemeia pe stipulațiunea părților în acest sens, dar și aceasta numai când împrumutătorul ar fi altul decât banca de emisiune, pentru că în ce privește pe aceasta, o asemenea stipulațiune ar fi nulă și neavenită fiind interzisă expres de legea organică a Băncii Austro-Ungare.

În sensul soluțiunei tribunalului există și o veche jurisprudență a Curciei, care, însă, a fost abandonată în urmă; și anume prin decizia No. 9235/1876 Curia (pe atunci numită „cea mai înaltă instanță de judecată: Lfi“) zice: „Deoarece între părți, a intervenit un act, așa numit lombard, care nu are alte urmări juridice decât că, atunci când avansul ridicat asupra titlurilor depuse nu este restituit le termenul stipulat, creditorul este în drept a se despăgubi din acele titluri, alt drept de acțiune nu are în contra depunătorului titlurilor.“

Altceva când gajul este dat de altă persoană, fără ca aceasta să fie și debitoare personală nici fideiusoare pentru datoria asigurată cu gaj, în asemenea caz, această persoană nu poate fi urmărită de către creditor decât prin vânzarea gajului: „Simpla dare de amanet, în sine, nu statornicește obligațiune de plată în contra persoanei ce a dat gajul și care nu este în același timp și debitoare personală a deținătorului amanetului.“ Curtea de Apel din Budapesta, Dec. Nr. 1628/1881.

Nici un text nu poate fi invocat în sprijinul

soluțiunii menționate, dar avem texte precise în codul civil austriac în sens contrariu și anume art. 464. Dacă suma datorată nu se încasează din gaj, ceea ce lipsește va complecta debitorul... și art. 467... „dreptul de gaj se stinge, dar creanța rămâne.“ Mai mult chiar, atât doctrina cât și jurisprudența sunt de acord a admite ca creditorul să nu procedeze la îndestularea sa din obiectul gajului, dacă găsește de cuviință să urmărească personal pe debitor. Astfel: F. Raffay. Manual de drept civil. Ed. 1909 vol. II, pag. 172: „Incontra debitorului personal se poate intenta și acțiune, — in personam — ex obligatione. „Iar Curia, 1898, 14 Noembrie Nr. G. 314: „Creditorul gagist este în drept, dar nu obligat a se îndestuli din obiectul primit în gaj, el putând să valorifice creanța sa fără privire la gaj pe calea ordinară, după cum va crede de cuviință.“

Art. 465 din codul civil austriac nu îndrituiește, în sine, a putea susține că un creditor garantat cu gaj nu ar putea să primească îndestulare decât numai din ceea ce poate obține din valorificarea obiectelor primite în gaj, deoarece nu există dispoziții legale, cari ar împiedeca pe creditor să acționeze pentru îndestularea sa peste valoarea gajului din averea personală a debitorului său. Dimpotrivă, potrivit legii LX din 1881, fie că o creanță este garantată cu gaj sau nu, ori ce avere a debitorului personal, se poate executa până la concurența datoriei acestuia.

O singură excepție există în privința caselor de amanet potrivit legii XIV din 1881, cari nu au acțiune personală în contra debitorilor cărora le-au acordat împrumuturi garantate cu lucruri mobile, ci sunt restrânși la ceea ce pot obține din vânzarea obiectelor ce dețin în gaj.

Este adevărat că împrumutul, așa numit lombard, era caracterizat, la origine, prin aceea că creditorul nu avea și acțiune personală, ci trebuia să se mulțumească cu ce putea obține din valoarea lucrului dat în gaj, dar de aici se poate trage cel mult concluzia că împrumutul pe gaj de lucruri mobile sau titluri, este impropriu numit lombard, dar nici de cum aceea că atunci când părțile numesc operațiunea de împrumut intervenită între ele lombard, acea operațiune îmbracă caracter juridice, pe cari legile în vigoare nu le prevăd.

Se obișnuiește a se numi lombard numai împrumutul garantat cu titluri, însă și creditele acordate cu garanții de lucruri mobile în genere figurează în doctrină adesea sub această denumire, ceea ce firește, deoarece pentru gajul titlurilor sunt aplicabile aceleași reguli ca și pentru orice lucruri mobile în general.

Atât în civil, cât și în comercial, regulile ce s'au arătat mai sus sunt identice, pentru că nu există nici un uz contrariu și atunci, potrivit art. 1, din legea comercială din Transilvania, sunt aplicabile regulile dreptului civil.

În aceeași ordine de idei s'a mai susținut că atunci când, după predarea lui, creditorului, lucrul dat în gaj pierde sau suferă o reducere din valoare

potrivit naturii juridice a lombardului debitorul ar putea fi obligat a da alt gaj sau a complecta ceea ce s'a pierdut din valoare, iar, dacă debitorul refuză, împrumutul să fie considerat reziliat, dar nici această soluțiune nu are sprijinul vreunui uz de drept justificabil, iar în codul civil nu există reguli asemănătoare.

În codul civil român este deasemenea exclusă posibilitatea susținerii cu succes a tezei după care creditorul gagist ar trebui să se mărginească la îndestularea sa din valoarea obiectului ce a primit în gaj, fără a avea acțiune personală în contra datornicului său personal, pentru că față de cele enunțate de art. 1718 din cod: „Oricine este obligat personal este ținut de a îndeplini îndatoririle sale cu toate bunurile sale mobile și imobile, prezente și viitoare“, nu se poate cita nici un text din care direct sau indirect s'ar putea deduce un impediment legal pentru acela care, pe lângă garanția legală de ordin general, potrivit textului citat, ar înțelege să recurgă și la garanții speciale, cum este gajul, de a se despăgubi din întregul patrimoniu al debitorului său, fără o stipulațiune în acest sens. Din art. 480 din codul comercial român, în care se spune că creditorul are dreptul de a fi plătit cu privilegiu asupra lucrului ce i s'a constituit în gaj, deasemenea nu rezultă altceva decât că creditorul are o garanție în plus prin împrejurarea că a avut grije să se asigure cu gajul debitorului său, iar în nici un caz că prin aceasta și-ar fi abandonat creanța sa personală mărginindu-se la îndestularea reală provenind din vânzarea sau reținerea lucrului primit în gaj.

În materie de gaj, există unele deosebiri între legislația română și cea din Ardeal, însă, după cum am văzut, în privința chestiunii ce am discutat cu această ocazie, nu există nici o cât de mică deosebire.

În concluzie putem afirma că natura juridică a împrumutului, așa zis, limbord, nu este în sensul că ar fi exclus creditorul de la acțiunea sa personală față de debitor, urmând a se mulțumi cu ceea ce obține din vânzarea lucrului primit în gaj, ci aceea că el păstrează această acțiune personală până la complecta sa achitare, dacă văzând gajul nu a fost complet achitat din valoarea obținută, dr, bine înțeles, numai față de un debitor personal.

Ioan. Predovicu

CURTEA DE APEL CLUJ, Secția III-a

Dec. No. C. III. 3096.35.1931. Președ. Victor Popp
Mandat de plată. — Excepțiuni. — Valorificarea cambiei legată de îndeplinirea condițiilor contractuale. — Imputarea vițiului mărfii cumpărate. — De când începe acest drept. — Marfă nepredată în condițiunile contractului. — Efectul plății parțiale făcute anterior predării mărfii. — Obligația instanței de fond, de a stabili starea de fapt necesară valorificării cambiului. — Art. 345 și 346 codul comercial și 270 procedura civilă.

Părătul, Paul Prezentschi, a făcut recurs contra sentinței No. 2763/1930, a tribunalului Cluj,

secția IV pronunțată în proces cu reclamantul Mihail Steiner.

Pârâtul, a cerut casarea sentinței tribunalului cu cheltueli de judecată și prin motivul de casare a invocat omisiunea esențială și nemotivare, deoarece instanța de fond n'a stabilit starea de fapt conform probelor invocate și n'a motivat înlăturarea raporturilor expertilor care arată că mașina care face obiectul procesului nu este în stare de funcțiune.

Reclamantul a cerut respingerea recursului cu spese.

Motivul de casare este fondat.

Judecătoria, la cererea reclamantului Mihail Steiner, pe baza cambiei scadente la 5 August 1929 semnată de pârâtul Paul Prezentschi, în ordinul reclamantului, a emis mandatul cambial pentru plata sumei de 198 mărci germane. Pârâtul a atacat cu excepțiuni acel mandat și a susținut că acea cambie constituie prețul unei mașini de fabricat franzele, pe care i-a livrat-o reclamantul, însă mașina nu corespunde condițiilor legale și contractuale, deoarece nu poate fabrica, și acest viciu l-a comunicat de îndată vânzătorului, iar acesta a fost obligat de-a trimite un specialist pentru a încerca mașina și a pune în stare de funcționare. Judecătoria pentru clarificarea stării de fapt a orânduit o expertiză prin trei experți și dintre aceștia, doi experți au opinat că mașina nu este în stare să fabrice franzele, iar cel de-al treilea a fost de părere că mașina corespunde tuturor cerințelor tehnice, unui astfel de tip de mașină.

Judecătoria, prin sentința sa, a admis excepțiunile și a scos din vigoare mandatul cambial de plată, motivând că această cambie este prețul mașinei vândute de reclamant și constată în fapt, bazându-se pe opiniunea expertilor că mașina nu corespunde scopului vânzării deoarece cu toate încercările nu poate funcționa și deci cambia nu poate fi valorificată.

Tribunalul prin sentința atașată a reformat sentința judecătoriei, a respins excepțiunile și a menținut mandatul și prin considerente constată ca fapt, că pârâtul a preluat mașina în luna Ianuarie 1929, plătind reclamantului două rate din prețul vânzării și a refuzat plata celei de-a treia rate, anume cambia din proces, deoarece mașina nu corespunde scopului cumpărării. Instanța de fond întemeindu-se pe opiniunea expertului inginer Hoffman, stabilește, că mașina funcționează bine, iar dacă fabricatele nu sunt de bună calitate, aceasta se datorește vinei pârâtului, care n'a îngrijit mașina. În fine, tribunalul, din faptul predării mașinei și al plății celor dintâi două rate deduce, că pârâtul nu mai poate excepționa calitățile mașinei.

Considerând că conform art. 345 cod. com., cumpărătorul este obligat să ia în primire marfa dacă corespunde condițiilor contractuale și în lipsa unor anumite stipulațiuni, acelor legale; iar luarea în primire a mărfii se face de îndată afară de cazul când părțile, prin contractul lor, n'au convenit asupra unui anumit mod de executare

al predării;

Că de altă parte, obligațiunea cumpărătorului impusă prin art. 346 c. com., de a examina marfa și a încunoștiința vânzătorului, viciul ascuns al lucrului naște numai după primirea de fapt a mărfii de unde consecința că cumpărătorul se poate apăra în contra pretențiunii vânzătorului pentru plata prețului, când el dovedește că marfa de fapt nu i-a fost predată și că orice plăți parțiale efectuate anticipat au fost condiționate de predarea efectivă a lucrului, obiect al vânzării și în condițiunile contractului.

Având în vedere că pârâtul înaintea Tribunalului, a susținut, că conform contractului, predarea mașinei era condiționată trimiterii unui monteur pentru a arăta modul de funcționare al mașinei și deci de-a învedera cumpărătorului că mașina corespunde scopului negotului, iar această obligațiune reclamantul n'a îndeplinit-o și deci predarea mașinei nu se poate considera ca efectuată de fapt și în privința acestor afirmațiuni pârâtul a prezentat tribunalului o serie de scrisori ale reclamantului adresate pârâtului, din care apare că primirea mașinei era condiționată încercării ce trebuia executată de un specialist și într-adevăr din scrisorile din 6 și 24 Ianuarie 1929, pare că rezultă că reclamantul își ia obligația „de-a convinge” pe pârât de funcționarea „ireproșabilă” a mașinei și că va trimite „neapărat” pe un oarecare Ocker, care va arăta modul de funcționare al mașinei. Că mai mult, din scrisoarea cu data de 22 Aprilie 1929, deci ulterioară plății ratei din 5 Februarie 1929, ar rezulta, că reclamantul își menține obligațiunea de-a trimite pe acel specialist pentru scopul arătat și în fapt nu s'a tăgăduit că reclamantul n'a îndeplinit acest angajament.

Având în vedere că în stabilirea stării de fapt referitoare la condițiile contractului și anume asupra modului cum părțile au înțeles să execute predarea lucrului vândut, Tribunalul a omis complet de-a lua în considerare și a aprecia conținutul scrisorilor amintite și de-a se pronunța asupra mijlocului esențial de apărare invocat de pârât, constând în aceea că mașina de fapt n'a fost predată, în consecință, Tribunalul trebuia să stabilească starea de fapt decisă, și anume: care au fost condițiunile contractului dintre părți discutate în proces și îndeosebi, condițiunile în privința predării lucrului și asupra căruia pârâtul a oferit probe și numai după luarea în considerațiune a întregului rezultat al dovezilor instanța de fond câtă să aprecieze forța probatorie a prezumțiunii ce s'ar deduce din faptul plăților parțiale efectuate de pârât spre a se ști dacă prin aceste plăți, cumpărătorul a renunțat tacit la excepțiuni asupra calității esențiale ale lucrului ori plățile au fost făcute sub rezerva încercării funcționării mașinei dat fiind că de regulă la vânzări de astfel de lucruri se presupune condiția încercării.

Că dar, întrucât Tribunalul, n'a stabilit starea de fapt asupra unei chestiuni decisive și nu s'a pronunțat asupra unui mijloc de apărare esențial invocat prin aceasta a violat dispozițiunile art. 270

precum și a comis o omisiune esențială pronunțând o sentință casabilă;

Considerând că dacă într'adevăr instanța de fond, are dreptul de suverană apreciere asupra opiniei expertului, totuși este obligată să motiveze înlăturarea raportului de expertiză, că în această privință, tribunalul în considerentele sentinței sale se întemeiază pe raportul expertului inginer Hoffman, fără a motiva pentru ce înlătură opiniunile celorlalți doi experți și o asemenea motivare se impunea, deoarece, însuși expertul Hoffman, conchide că franzele fabricate nu erau bune și însuși cată a fi clarificat, dacă fabrica a avut sau nu obligația de a garanta buna funcționare a mașinei.

Că dar nici în privința aceasta tribunalul nu și-a îndeplinit obligațiunea de motivare impusă de art. 270 c. procedură civilă, și deci din acest punct de vedere, sentința pronunțată este casabilă.

Pentru aceste considerente, Curtea, a casat cu trimitere, sentința tribunalului și a stabilit spese conform art. 543 procedura civilă.

Jurisprudențe procedurale

CURTEA DE APEL TIMIȘOARA, Secția II-a

Dec. Nr. 478-932. 9I.932. Pres. Dr. Al. Marta, prim-pres. Hotărâre dată de Tribunal ca instanță de Apel. — Cerere de suspendare adresată acestei instanțe, recursul fiind pendinte la Curtea de Apel, ca instanță de casare. — Respingere ca rău introdusă, cererea având a se face la judecătoria de prima instanță; confirmare. — Art. 71, 79 și 83 leg. c. cas. art. 31, 32 și 42 din legea LIV:1912; art. 416 și 502 P. c. ard.)

CURTEA: considerând că nu este îndoios, că instanța a II-a, de fond nu și execută hotărârile sale date în apel, ci ele vor fi executate de prima instanță de fond, așa precum se dispune în art. 21, 32 din legea LIV:1912, care clar arată, că hotărârile judecătorești desăvârșite sau definitive le execută autoritatea judecătorească, care a procedat ca primă instanță în proces; că în cazul de față, conform dispozițiilor din alin. prim al art. 79 din legea Curții de Casație, hotărârea tribunalului Caransebeș, pronunțată la 29 Ianuarie 1931, a rămas desăvârșită din momentul comunicării ei, 3 Aprilie 1931, dată fiind în a doua instanță; că putea deci să fie executată și că în acest scop a și fost ordonată de judecătoria mixtă Caransebeș, execuția la 9 Iulie 1931, prin deciziunea Nr. 4072/1928.

Că în baza acestor date, nu mai poate fi vorba de o suspendare a execuțiunei în conformitate cu dispozițiunile din art. 71 al legii Curții de Casație, căci pe de o parte nu mai e vorba de suspendarea „punerei în lucrare” a unei hotărâri definitive (în speță hotărârea judecătorești și a tribunalului Caransebeș) întrucât a fost deja ordonată executarea și acest ordin a rămas și el definitiv prin neapelarea, ci de împiedecarea ducerii

la îndeplinire a unui ordin de executare, ce este deja un pas peste actul de punere în lucrare și astfel trebuia procedat după normele prevăzute de art. 42 din legea LX:1881; dar pe de altă parte Curtea are convingerea, că chiar de n'ar fi fost deja „pusă în lucrare” hotărârea definitivă, încă instanța a II de fond nu are cădere să suspende executarea hotărârei, deoarece art. 83 din legea pentru Curtea de Casație, în cazul când se introduce recurs în casare în contra sentinței desăvârșite, acordă totodată și dreptul părții de a cere suspendarea execuțiunei, dispunând că asupra cererilor de suspendare introduse conform normelor în vigoare în teritoriul respectiv, se va hotărâ de către instanța competentă în conformitate cu aceleași norme.

Or, din acest text reiese că legea pentru Curtea de Casație, admitând că pot fi și alte modalități de împiedecare a executării hotărârilor desăvârșite și alte proceduri prevăzute în alte legi, le-a menținut deci și pe acestea, pentru teritoriile unde ele ar exista, iar pentru teritoriile unde astfel de legi speciale n'ar exista, a stabilit normele din art. 71.

Că este cert, că în acest din urmă text de lege nu este condiționată suspendarea „punerei în lucrare” adecă în definitiv executarea hotărârei, de pericolul ce-l amenință pe condamnat în cazul că se evecută, iar instanța de casare ar casa hotărârea ce el a dus deja la îndeplinire, precum este prevăzut în art. 42 din legea LX:1881 și ar urma de aci, că prin art. 71 și 42 s'au dispus despre diferite cazuri.

Că însă nu poate fi îndoios, că motivul admiterii suspendării prevăzute de art. 71 din legea Casației, eset același, adecă pericolul invocat în mod exprimat de art. 48 din legea execuțională, n'ar fi nici un motiv de a face deosebire între executările arătate de art. 71 și art. 42 din legile mai înainte amintite. Iar în acest caz ar urma logic sau să se constate, că, legea Casației în mod inutil a mai creiat textul din art. 83, sau că pentru aceleaș spețe a acordat două modalități, două proceduri, că deci ar exista competențe paralele, cu alte cuvinte competențe facultative, sesisabile după placul părților.

Cum însă legiuitorului nu i se poate imputa, că legiferează inutil, că a voit să institue pentru aceiaș speță două competențe paralele fără motiv imperios, trebuie să presupunem că legiuitorul nevoind a scoate din vigoare art. 42, spre a concilia oarecum dispozițiunile acestui art. cu cele din art. 71 (Casație), a creiat art. 83 al legii pentru Curtea de Casație, voind să tranșeze prin aceasta discuția și trimitând cererea de suspendarea execuțiunei la instanța competentă după legea teritoriului unde se cere suspendarea.

Că alt scop cu art. 83 nu s'a putut urmări, căci diferențierea de lucrări, ce ar urma din cuvintele „punerea în lucrare” și „executarea hotărârei”, sau suspendarea acestora, n'are nici o importanță, ele având acelaș conținut, referindu-se la acelaș lucru,

Că întrucât suspendarea executării unei hotărâri definitive, deci executorii, după legea teritoriului tribunalului Caransebeș nu se poate cere decât în cazul prevăzut de art. 42 legea exec., iar acesta combinat cu art. 32 din legea LIV : 1912, arată pe lângă condițiile materiale ale fondului și autoritatea competentă, nu mai poate fi îndoios că cererile introduse în acest teritor, fie că ele invoacă temeiurile și motivele culese din art. 71 (legea Casatiei), fie pe cele ale art. 42 din legea exec, trebuie rezolvite de prima instanță de fond a procesului și că instanța II n'are competența legală în această materie.

Că în fine, art. 416 și 502 pr. c. invocați de apelantă se referă la executări provizorii și nu pot avea aplicarea în cazul de față.

ADNOTARE. — Prin decizia de față, Curtea de Apel din Timișoara, caută să stabilească principiul că instanța II-a n'are competența legală de a suspenda execuția hotărârei sale, atacate cu recurs, instanța primă fiind singură competentă.

Ceva mai mult, voește să stabilească — deși mai timid — că art. 71 din Legea Curții de Casatie, care prevede suspendarea unei atari executii, nici nu și-ar avea aplicarea pe teritoriul Ardealului, Banatului, etc.

Pentru ca să ajungă la această concluzie, Curtea de Apel din Timișoara, argumentează în felul următor :

1.) Că „nu mai poate fi vorba de o suspendare a execuției în conformitate cu dispozițiile art. 71 din Legea Curții de Casatie“ — „întrucât a fost deja ordonată executarea și acest ordin a rămas și el definitiv prin neapelare“, care „este deja un pas peste actul de punere în lucrare (art. 71), și astfel trebuie procedat după normele prevăzute de art. 42 din legea LX : 1881“.

2.) Că „Curtea are convingerea că chiar de n'ar¹⁾ fi fost deja „pusă în lucrare“ încă instanța II-a n'are cădere să suspende executarea față de dispozițiile art. 83 din Legea Curții de Casatie.“

Excluderea art. 71 din Legea Curții de Casatie de la aplicare pe teritoriile Curților de Apel din Ardeal, Banat, etc. ni se pare că este și nejuridică și nelogică.

În prim loc se dă o interpretare greșită dispozițiilor art. 71 și 83 din legea Curții de Casatie.

O primă greșală, o face onorata Curte, asupra înțelesului ce dă cuvintelor „punere în lucrare“ din art. 71.

Onorata Curte, mărginește înțelesul cuvintelor „punere în lucrare“ numai la începutul executării, poate chiar numai la introducerea cererii, dacă în textul citat de noi, nu ar fi o greșală de tipar, trecerea cuvântului „n'ar“ în loc de „ar“²⁾.

Aceasta ar rezulta din corolarul pe care îl pune, că suspendarea prevăzută de art. 71 n'ar mai putea avea loc, dacă s'a ordonat executarea și cu atât mai mult dacă ea a rămas definitivă.

Oare așa să fie ?

În cazul acesta în vechiul regat unde nu există legea execuțională (LX : 1881 art. 42), ar urma ca odată ordonată executarea, să nu se mai poată cere suspendarea.

Numai singură această argumentare credem că demonstrează cu suficientă, eroarea în care se găsește onorata Curte de Apel.

Prin expresia „punere în lucrare“ legiuitorul, ca ori și ce român cunoscător al limbei române, a înțeles: atât primele acte de executare, cât și cele ce urmează după ele, până la desăvârșire sau până la întrerupere sau suspendare.

Căci care ar fi fost rațiunea, ca legiuitorul să nu fi admis suspendarea de cât pentru primele acte de execuție și nu și pentru cele de mai târziu ?!

Cum ! a ordona executarea este un pas peste a pune în lucrare, cum se exprimă Curtea de Apel Timișoara ?

Din simplul fapt că Legea Curții de Casatie nu întrebuintează decât această singură expresie, rezultă generalitatea ei.

Să fie oare adevărat, după cum susține Curtea din Timișoara că dacă s'a ordonat executarea și dacă această ordonanță n'a fost atacată cu cale normală de atac nu se mai poate cere suspendarea ?

Ne îndoiim că intră serios în credința ei, această convingere !

Dar Curtea de Apel din Timișoara, punându-se în poziția de indiferență față de prima sa argumentare, zice, că totuși „are convingerea că chiar de n'ar (?) fi fost deja pusă în lucrare, încă instanța II-a n'are, căderea să suspende executarea, față de dispozițiile art. 83 din Legea Curții de Casatie.“

Mai întâi de toate, Curtea din Timișoara, neglijează faptul că art. 83 din Legea Curții de Casatie este sub titlu „Dispozițiuni finale și transitorii“ și că art. 83 vine după art. 81 care prevede că dela punerea în aplicare a legii se desființează pentru viitor, toate dispozițiile legii de procedură civilă în vigoare în circumscriptiile curților de apel din Cluj, Timișoara, etc., care regulează procedura înaintea Curții de Casatie; și după art. 82 care se referă la cererile de reviziune introduse în timp de o lună după promulgarea legii, și în consecință și dispozițiile art. 83 nu pot fi privite decât tot ca tranzitorii.

Că art. 83 nu poate fi înțeles decât ca o măsură tranzitorie, și că se referă la recursurile în casare (reviziuni) în contra sentințelor, deciziunilor sau încheierile judecătorești, date până la cel mai târziu o lună dela promulgarea legii, rezultă din însăși cetirea acestui text că chiar față de executarea sentințelor, deciziunilor sau încheierilor anterioare, se putea cere suspendarea din Legea Curții de Casatie (art. 71) și că a excepționat, ceea ce de altfel era și natural, menținerea cursului, cererilor de suspendare, introduse deja conform normelor în vigoare, în teritoriile respective, lă-

¹⁾ probabil că a voit să zică : „ar“.

sânnd rezolvarea lor, instanțelor competente în conformitate cu acele norme.

Din cele expuse credem că se evidențiază că nu poate fi vorba despre aceea : „că Legea Curței de Casație în mod inutil a mai creiat textul din art. 83 al legii pentru Curtea de Casație, sau că pentru aceleași spețe a acordat două modalități, două proceduri, că deci ar exista competențe paralele, cu alte cuvinte competențe facultative, sesizabile după placul părților“ după cum se exprimă Curtea de Apel din Timișoara, în considerentele ei.

Dar în afară de aceasta, Curtea de Apel din Timișoara, conform art. 42 din legea execuțională, procedura de suspendare a acestui articol are loc dacă „s'a ordonat execuțiunea.“ În cazul acesta, cum se poate, ca totuși procedura prevăzută de art. 42 să aibă loc „chiar dacă n'ar (?) fi fost deja pusă în lucrare“ ?

Dacă n'ar fi decât pentru această fază a execuției (punerea în lucrare așa după cum o conține Curtea din Timișoara) și încă dispozițiunile art. 71 din legea Curței de Casație sunt de aplicat, fiind dispozițiuni noi și în tot cazul neprevăzute de legea execuțională (LX-1881).

Privită chestia din punct de vedere practic, vom vedea că suspendarea prevăzută de art. 71 din Legea Curței de Casație este cu mult mai avantajoasă împriecatului condamnat, care din punct de vedere doctrinar trebuie protejat.

În adevăr pe când potrivit art. 71 din Legea Curței de Casație se cere : 1.) să existe o punere în lucrare (multe instanțe nici atât nu o cer. Păreră greșită după noi); 2.) să se fi făcut recurs și 3.) să se depue suma la care s'a condamnat, contra valoarea obiectului și în unele cazuri nici atât; potrivit art. 42 din legea execuțională se cere : 1.) să fie ordonată executarea; 2.) să fie făcut recurs; 3.) să se dovedească periclitarea contra execuției și în fine; 4.) să se dovedească depunerea în depozit judecătoresc a contra valorii de multe ori ca rezultat al unei expertize.

În afară de toate aceste considerațiuni se mai uită că Legea Curței de Casație este o lege de unificare legislativă și că potrivit art. 62 din noua lege de accelerare, procedura ei a fost impusă și instanțelor de Casare din Ardeal, Banat, etc., în care procedura nu se poate zice că nu intră și suspendarea execuțiilor (art. 71) care este condiționată în primul rând de facerea recursului.

I. Mănescu

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, S. I-a.

Dec. Nr. 85. 1932. Dos. Nr. 1549-930. Preș. d. E. Bănescu
Este modificare de acțiune atunci când se cere în subsidiar valoarea obiectului cerut prin acțiune ? Instanța de casare nu ia în considerare decât motivări scrise. — Compensarea cheltuelilor. — Art. 188, 189 și 526 pr. civ.

Când din cele stabilite prin sentința Tribunalului se constată că părțile au cumpărat imobilul în litigiu pe preț de 600.000 Lei, intimatul fiind

trecut în cartea fonduară cu o pătrime din acest imobil;

Că însă dânsul n'a contribuit la prețul de cumpărare decât cu suma de 50.000 Lei, iar restul de 550.000 Lei fiind achitat de intimata, urmează a i se restitui acesteia 100.000 Lei, care împreună cu cei 50.000 Lei achitați de recurent, reprezintă tocmai prețul unei pătrimi din imobilul, asupra căruia rămâne proprietar întrucât susținerea intimatei că numitul ar fi renunțat la dreptul de proprietate asupra acelei pătrimi, a fost găsită nefondată.

Că în ce privește obiecțiunea recurentului că intimata și-a schimbat acțiunea reconvențională, atunci când a cerut în subsidiar restituirea sumei de 100.000 Lei, și această schimbare, numita conform regulilor de procedură civilă nu poate s'o facă, deoarece recurentul n'a consimțit, instanța de fond o înlătură cu motivarea că subsidiarul cerut, nu este o schimbare de acțiune, ci numai o cale de apărare față de pretențiunile recurentului.

Că la această motivare a Tribunalului, Curtea mai adaugă în ce privește obiecțiunea recurentului făcută în apel referitor la cheltueli de judecată, că bine Tribunalul le-a compensat întrucât ambele părți sunt în parte câștigătoare.

Având în vedere că această soluțiune este criticată prin recursul de față, în care recurentul prin motivul I. susține că prin deciziunea atacată s'au violat parag. 188 și 189 pr. civ. prin aceea că intimata nu putea să schimbe acțiunea prin subsidiarul pus iar recurentul nu putea să fie obligat la restituirea pretului achitat de intimată în comptul său, pe baza acestei cereri inadmisibile, conform textelor de lege mai sus citate.

Considerând că potrivit dispozițiilor art. 188 pr. civ. este exact că după ce pârâțul și-a asumat procesul, reclamantul nu și mai poate schimba acțiunea fără consimțământul pârâțului.

Că în speța însă nu este vorba de o schimbare de acțiune deoarece intimata reclamantă în acțiunea reconvențională, pe cale de apărare a putut să ceră să i se restituie suma pe care a achitat-o pentru recurent cu ocazia cumpărării de către acesta a acelei pătrimi, fără ca apărarea aceasta, conform art. 188 pr. civ. să fie considerată ca modificare de acțiune.

Că prin urmare fără violarea textelor de lege suscitade bine Curtea de Apel, a considerat subsidiarul intimatei ca o cale de apărare a sa, față de pretențiunile recurentului, iar nu ca o schimbare de acțiune, și deci cu drept cuvânt i-a respins această obiecțiune, — astfel că motivul acesta este nefondat.

Asupra motivului II, prin care se susține că numai cu violarea art. 7 și 8 din legea accelerării, s'a admis subsidiarul cerut de intimată deși el a avut loc după întâmpinarea făcută de recurent, la acțiunea reconvențională ceea ce față de art. 7 și 8 din suszisa lege este inadmisibil.

Considerând că în adevăr, Curtea prin deciziunea sa nu se ocupă de această chestiune;

Că însă, întrucât recurentul n'a făcut motiv de omisiune urmează că motivul acesta nu poate fi luat în considerare.

Având în vedere și motivul III de casare, prin care se pretinde că Curtea a violat art. 426 pr. civ., când a respins obiecțiunea sa cu privire la compensarea cheltuelilor de judecată dela prima instanță căci admitându-se acțiunea sa așa cum a fost formulată și respingându-se în întregime acțiunea reconvențională, conform art. 425 pr. civ. intimata trebuia obligată singură la suportarea cheltuelilor de judecată dela prima instanță.

Considerând că acest motiv este inexact în fapt deoarece acțiunea reconvențională a intimatei n'a fost respinsă în întregime din moment ce i-s'a admis subsidiarul cerut în senzul de a i se restitui suma achitată pentru recurent.

Că prin urmare și intimata fiind în parte câștigătoare, cu drept cuvânt și fără violarea art. 426 pr. civ. instanța de fond, a compensat cheltuelile de proces, conformându-se astfel dispozițiilor din suscitatul text de lege.

Că deci și acest motiv fiind nefondat, recursul urmează a fi respins. Văzând cererea de cheltueli de recurs, asupra căroră apreciind, le fixează la suma de 1000 lei.

Jurisprudențe penale

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, Secția II-a. Dec. Nr. 7220-931. Dos. 2702-931. Preș. Al. Dem. Opreșcu. *Legitima apărare. — Necesitatea apărării. — Concepția subiectivă a celui atacat. — Aprecierea instanței. — Art. 79 c. p.*

Că chiar dacă din partea victimei nu a existat un atac grav material, totuși prin felul atitudinii sale agresive și prin împrejurările anterioare, acuzatul sub imperiul fricii a putut deduce pericolul de moarte ce-l așteaptă în cazul când arma i-ar fi smulsă din mâni, deci în această stare a putut trece peste limitele legitimei apărări.

Că astfel fiind, măsura necesității apărării putând fi judecată și după concepția subiectivă a celui atacat, adică în raport cu pericolul ce-l vede că-l amenință, instanțele de fond stabilind că în cauză există legitima apărare, au făcut o bună aplicațiune a art. 79 cod. penal și în consecință cu drept cuvânt au trebuit să achite pe acuzat în baza art. 326 pct. 3 proc. pen.

Că dar motivul găsimdu-se nefondat recursul cată a se respinge.

Data și citită în ședință publică, azi 6 Noembrie 1931.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, Secția II-a. Dec. Nr. 7663-931. Dos. Nr. 2089-931. Pr. Al. Dem. Opreșcu. *Recurs penal. — Motive tardive, dacă se întemeiază pe alle texte decât acelea declarate îndată după pronunțare.*

Asupra motivelor scrise, 385 pct. 1-a a), b), c) și 2 procedura penală;

Având în vedere, că în conformitate cu art. 388, 390 procedura penală, combinat cu art. 31, aliniatul II, Noy. P. Pen. recursul trebuie

declarat imediat în instanță, după pronunțarea hotărârei, srătându-se precis cauzele de nulitate pe care se bazează.

Având în vedere că în instanță, acuzatul nu a declarat recurs decât pentru că pedeapsa e prea mare, adică în baza art. 385 pct. 3 procedura penală.

Că așa fiind, motivele de casare bazate pe art. 385 pct. 1, a), b), c) și 2, procedura penală din recursul scrisa la acuzatului sunt tardive și cată a se respinge.

Jurisprudențe la legi speciale

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, Secția III-a. Dec. Nr. 330.932. Dos. 1297-931. Preș. C. Crăciunescu, cons. *Direcția Regională Silvică nu are decât o calitate limitată de a sta în justiție. — Calitatea generală o are Casa Pădurilor. — Acțiunea în contencios trebuie îndreptată contra Casei Pădurilor, nu a direcției regionale.*

Asupra incidentului ridicat de reprezentantul Direcțiunei Regionale Silvice Bistrița, prin care susține că acțiunea în contencios este îndreptată contra unei persoane fără calitate;

Având în vedere că deciziunea supusă recursului, se constată că intimatul în recurs intențând acțiune în contencios administrativ, contra Direcțiunei Regionale Silvice Bistrița și cerând reintegrarea în serviciul avut din care a fost suspendat pe ziua de 1 Martie 1925, precum și plata salariului și a accesoriilor în sumă de 58.600 lei anual, Curtea de Apel Cluj secția I-a, prin decizia No. C. I. 2881/3 din 28 Ianuarie 1931, a admis acțiunea în contencios și în consecință a ordonat reintegrarea reclamantului în funcțiunea de brigadier silvic, obligând totodată pe pârâta să-l reintegreze în toate drepturile sale cu începere dela 1 Martie 1925;

Considerând că potrivit art. 5 din regulamentul serviciului silvic exterior aprobat prin Inaltul Decret Regal No. 2172/1924, prin care se determină atribuțiunile și se stabilește competența personalului silvic din direcție, directorul ca șef al direcțiunei silvice, are conducerea generală a tuturor lucrărilor relative la pădurile Statului, a celor administrate de Stat, cum și controlul pădurilor celorlalte categorii de proprietari, potrivit prevederilor codului silvic, a regulamentelor și instrucțiunilor de serviciu, în cuprinsul direcției;

2. Lucrează în limita legilor, regulamentelor și dispozițiunilor, sub autoritatea administrației Casei Pădurilor;

3.) Reprezintă în justiție Casa Pădurilor, personal sau prin delegație, fie că pârâta, fie că reclamantă în cazuri de încălcări de hotare, delicta silvice și contravenții;

Având în vedere că din spiritul acestui text rezultă că, Direcțiunea serviciului este un organ auxiliar și dependent de acel al Administrației Casei Pădurilor, neavând decât atribuțiuni și compe-

fințe limitate, atât în ce privește conducerea lucrărilor silvice cât și reprezentarea Casei Pădurilor în justiție;

Că, întrucât din nici un text al suscitarea legi precum și nici din legea Administrației Casei Pădurilor, nu rezultă dreptul acestei Direcțiuni de a reprezenta în justiție interesele Casei Pădurilor decât în litigiile strict limitate și enunțate mai sus, urmează a se decide că această direcțiune neavând o competență generală de reprezentare în justiție, nu poate avea calitatea legală de a susține interesele Administrației Casei Pădurilor în litigiile de contencios administrativ pornite de funcționarii acestei instituțiuni;

Că, dar în speță, Curtea de Apel Cluj obligând Direcțiunea Regională Silvică Bistrița să reintegreze pe intimat, prin aceasta a pronunțat o hotărâre contra unei persoane ce nu era îndrituită a reprezenta interesele organului superior de care depindea, și prin urmare incidentul fiind fondat, deciziunea urmează a fi casată; iar în fond acțiunea brigadierului silvic, Rus Ioan, contra numitei Direcțiuni, pentru aceleași considerațiuni, să se respingă.

INFORMAȚIUNI

Din țară

Dela Regia Autonomă P.T.T. Oficiul Cluj, primim: În conformitate cu ord. Dir. gen. P.T.T. Nr. 30.487 din 29.II.1932, avem onoare a vă comunica, că cu începere delă 16 Martie a. c., timbrele oficiale se retrag din circulație, iar autoritățile de stat, adică acelea care sunt prevăzute în bugetul general al Statului și fac parte dintr'un minister, își vor expedia corespondența poștală fără a mai fi francată cu timbre oficiale. — Diriginte: ss. Indescrifrabil. — *In consecință, rugăm onoratele autorități, care voesc să corespundeze cu noi să francheze scrisorile, căci noi nu suntem autoritate.*

Din străinătate

— *Impozit asupra celibatarilor în Turcia.* — Guvernul turc, a hotărât să pună un impozit asupra celibatarilor și cu produsul acestei taxe să ajute pe cei cu familie numeroasă.

— *Unificarea dreptului penal și lupta contra crimii.* — Asociația internațională a dreptului penal, Biroul internațional pentru unificarea dreptului penal, Comisiunea internațională penală și penitenciară, Comisia internațională de poliție criminală, Howard league for Penal Reform, Intrenational-Land Association și Hniunea internațională a dreptului penal, prin reprezentantul lor, s'au întrunit la Geneva la solicitarea Societății Națiunilor pentru chestiile penale și penitenciare, inițiator fiind compatriotul nostru Dl. profesor V. Pela ajungând, după o desbatere de trei zile, la următoarea rezoluțiune, pe care o dăm în esență:

Societatea Națiunilor să colaboreze cu instituțiile internaționale în special cu biroul internațional pentru unificarea dreptului internațional, cu comisia internațională de poliție criminală și cu Howard-League, pentru toate chestiunile cari se referă la caracterul din ce în ce mai umanitar ce trebuie să aibă repressiunea.

S'a opinat că Societatea Națiunilor ar putea să vie, în mod prețios, în ajutorul unificării dreptului penal făcând să se adopte de statele membre, convențiuni internaționale pentru unificarea regulilor fundamentale ale dreptului penal, pentru organizarea unei colaborări internaționale a polițiilor pentru perfecționarea principiilor de executare a pedepselor privative de libertate și a mijloacelor de existență ale deținuților eliberați.

— *Legea unguerească asupra incompatibilității.* Guvernul ungar a aprobat un anteproect de lege care proclamă incompatibilitatea funcției de deputat cu orice însărcinare retribuită de Stat și cu orice post într'o întreprindere privată, care depinde, într'o măsură oarecare de o autoritate publică. Funcționarii Statului trebuie să demisioneze imediat după alegerea lor în parlament. Reprezentanții poporului, n'au dreptul de a conduce ziare politice sau economice, afară de cazul când ei erau deja directori înaintea alegerii lor. De îndată ce acest proect va deveni lege, deputații vor opta pentru mandatul legislativ sau pentru funcția declarată incompatibilă.

— *Curte supremă în India.* — La 10 Februarie Adunarea legislativă a Indiei, a adoptat o rezoluție care tinde să creeze o Curte suprenă de Justiție.

— *Pedeapsa cu moarte în Austria.* — Într'un discurs pronunțat la 21 Februarie, la Cross-Wolkedsdorf, cancelarul Buresch a declarat că criminalitatea crescând, pune guvernul în fața necesității de a cere națiunei, ca să se pronunțe, prin vot popular asupra oportunității restabilirii pedepsei cu moartea.

— *Divorțul în Spania.* — Cortezele au aprobat, în ședința din 23 Februarie, proiectul de lege neacceptat de guvern, instituind divorțul în Spania.

— *Divorțul în Indiile Engleze.* — Un proiect de lege a fost discutat în ziua de 18 Februarie de Adunarea legislativă delă Delhi, tinzând ca să autorizeze divorțul femeilor hinduse de bărbații, nebuni, leproși sau neputincioși. Această reformă a ridicat o violentă opoziție din partea Hindușilor ortodocși care arată că divorțul nu face mai fericite popoarele care îl au și că autorizația divorțului trebuie să fie urmată de autorizația de a se remarita, ceea ce este lucru incompatibil cu credința religioasă a Hindușilor.

— *Biserica și Statul în Spania.* — Guvernul spaniol, a elaborat un proiect de lege asupra situației de ordin religios, față de Constituție și asupra exercitării cultului în genere. Proiectul garantează deplina libertate a conștiinței și cultului. Statul nu se amestecă în afacerile interioare a co-

munităților religioase (numirea șefilor erarhici, învățământul, doctrinei și formațiunea novicilor), însă își rezervă dreptul de supraveghere. Orice activitate politică este interzisă ordinelor religioase, care vor trebui înscrise în registre publice; capacitatea lor de a poseda ca și aceia de comunitate religioasă, este limitată la singura îndeplinire a îndatoririi lor și a susținerii membrilor lor.

— *Purificarea obiceiurilor bancare în Austria.*

Consiliul național austriac a adoptat o lege care institue pedepse dela 6 luni până la 10 ani, pentru cei ce se fac vinovați de abus de încredere în mânuirea bunurilor altuia. Această lege, îndreptată contra vechilor directori ai Credit Anstaltului are o putere retroactivă, fapt contra căruia protestează juriștii de teamă să nu se creieze un precedent primejdios.

— *Lege asupra exercițiului medicinei în Franța.* — Senatul francez a votat, la 8 Dec, un proiect de lege „care tinde să modifice legea din 30 Nov. 1892, asupra exercițiului medicinei” ale cărui efecte binefăcătoare se vor resimți în câțiva ani. Textul legii cere naționalitatea franceză (sau cea a unei țări de sub protectorat francez), ca o condiție ineluctabilă pentru exercițiul medicinei în Franța; pe de altă parte se stabilește că nu se va da diploma de doctor în medicină decât celor ce aduc bacalaureatul latin-grec. Prin această măsură, care va intra în vigoare după o perioadă tranzitorie de șase ani, legiuitorul speră să ridice nivelul studiilor medicale rezervându-le numai tinerilor cari au o bună pregătire literară. Proiectul de lege prevede că demicii străini nu vor putea exercita în Franța decât dacă și țara din care fac parte, acordă același privilegiu medicilor francezi, și cu condiția ca să se respecte de-o parte și de alta, partitaa numărului. În colonii însă, contrar textului primitiv, sunt admiși și medicii străini. În noul text se menține privilegiul acordat unu număr restrâns de studenți români, de a-și susține sub anume condiții, teza și a obține diploma de Stat.

Legi apărute

Lege pentru lichidarea judiciară a datoriilor comerciale, M. Of. Nr. 97 din 25. IV, pag. 2828.

Lege pentru modificarea legii Casei de Credit a magistraților, M. Of. Nr. 97 din 25. IV, pagina 2830.

Legea pentru organizarea Consiliului Economiei Naționale, M. Of. Nr. 98 din 26. IV, 2852.

Prelungirea valabilității timbreelor cu efigia Regelui Ferdinand I, M. Of. Nr. 99 din 27. IV, pag. 2874.

Lege pentru ratificarea convenției cu Franța, M. Of. Nr. 101 din 29. IV, pag. 2929.

Lege pentru modificarea art. 3 alin. g) din legea Casei Muncii C.F.R., M. Of. Nr. 101 din 29. IV, pag. 2956.

Lege pentru reorganizarea Ordinelor Națio-

nale Române, M. Of. Nr. 101 din 29. IV, p. 2957.

Regulamentul pentru controlul angajamentelor exterioare ale Statului, M. Of. Nr. 101 din 29. IV, pagina 2958.

Lege pentru modificarea art. 3 și 8 din l. p. Academia de Comerț, M. Of. Nr. 102, din 4 Maiu pagina 2981.

Lege pentru modif legii de organizare a armatei, M. Of. Nr. 102, din 4 Maiu, pag. 2982.

Lege pentru modificarea legii ofițerilor de rezervă, M. Of. Nr. 102 din 4 Maiu, pag. 2988.

Decret pentru punerea în aplicare a unor art. din legea spirtului, M. Of. Nr. 103 din 5 Maiu 1932, pagina 3002.

Lege pt. modificarea legii impozitului funcționarilor particulari, M. Of. Nr. 103 din 5 Maiu, pagina 3003.

Lege pentru fixarea unor taxe de consumație, M. Of. Nr. 103 din 5 Maiu, pag. 3004.

Regulament pentru recrutarea medicilor C. A. C. F. R., M. Of. Nr. 104 din 6 Maiu, pag. 3019.

Legea cadrelor armatei, M. Of. Nr. 106 din 9 Maiu, pagina 3083.

Decret pentru grațieri și reduceri de pedepse M. Of. Nr. 107 din 10 Maiu, pagina 3099.

Lege pt. org. învățământului arhitecturii, M. Of. Nr. 108 din 12 Maiu, pag. 3115.

Lege pentru organizarea corpului arhitecților M. Of. Nr. 108 din 12 Maiu, pag. 3119.

Lege pentru modificarea legii căsătoriei militarilor, M. Of. Nr. 108 din 12 Maiu, pag. 3121.

Lege pentru modificarea art. 51 din legea asigurărilor, M. Of. Nr. 108 din 12 Maiu, pag. 3121.

Decizie pentru interzicerea importului de monede străine, M. Of. Nr. 108 din 12 Maiu, p. 3121.

Legea pentru modificarea art. 36 din legea poliției sanitare veterinare, M. Of. Nr. 109 din 13 Maiu, pagina 3146.

Instrucțiuni pentru examenul de capacitate la școalele normale, M. Of. Nr. 111 din 16 Maiu, pagina 3203.

Lege pentru modificarea legii învățământului primar și normal, M. Of. Nr. 113 din 18 Maiu, pagina 3251.

Lege pentru reprimarea concurenței nelocale, M. Of. Nr. 113 din 18 Maiu, pag. 3252.

Lege pentru unificarea metodelor verificării vaselor, M. Of. Nr. 114 din 19 Maiu, pag. 3268.

Lege pt. modificarea legii poziției ofițerilor, M. Of. Nr. 114 din 19 Maiu, pag. 3270.

Lege pentru organizarea Institutului Superior de Educație Fizică, M. Of. Nr. 114 din 19 Maiu, pag. 3272.

Regulamentul legii pentru asanarea datoriilor agricole, M. Of. Nr. 115 din 20 Maiu, ag. 3298.

Modificarea semnelor geometrice electorale, M. Of. Nr. 115 din 20 Maiu, pag. 3325.

Lege pt. modificarea legii Institutului de cercetări agricole, M. Of. Nr. 116 din 21 Maiu, p. 3350.

Lege pentru fondul național al aviației, M. Of. Nr. 119 din 25 Maiu, pag. 3402.

» FRIGIDAIRE «

**Mai rece ca ghiaa
Mai efin ca ghiaa
Mai sănătos ca ghiaa**

Frigul pentru nevoile casnice, comerciale și industriale produs în mod automat pe cale electrică. Pentru demonstrații vă stă cu plăcere la dispoziție

AUTOMECHANICA S. A. CLUJ

**Strada Regina Maria Nr. 10
Calea Dorobanților Nr. 18**

Reprezentanța generală:

Leonida & Co. S. A. din București

„Auto-Mecanica” S^ocietate Anonimă

Depozit de cauciucuri. Piese de schimb și accesorii **Str. Reg. Maria 10** Telefon 2-16 (Cluj)

Reprezentanța generală:

Garaje, benzină și ulei. Atelier de reparațiuni **Cal. Dorobanților 18**. Telefon 4-89 Cluj

Leonida & Co. București

Reprezentant al automobilelor

Chevrolet, Cadillac, La Salle, Pontiac și Oakland
renumitele uzini a lui General Motors